

ISPLATA PLAĆA RADNIKA I UPLATA DOPRINOSA, TEMELJ MIROVINSKE REFORME*

Dušanka MARINKOVIĆ-DRAČA
Sindikat energetike, kemije i nemetala Hrvatske, Zagreb

UDK 368.914

Sažetak

U članku se razmatra pitanje sustava određivanja plaća, problemi neisplate plaća, odnosno isplate umanjениh plaća i, slijedom toga, naplate doprinosa. Posebno se razmatra problem nedostatka aktivne legitimacije radnika na utuženje pripadajućih doprinosa, te nemogućnosti naplate doprinosa za individualnu kapitaliziranu štednju u stečajnom postupku. U situaciji kada visina uplaćenih doprinosa uvelike određuje prava osiguranika u drugom stupu mirovinskog osiguranja, ali predvidivo i u sustavu generacijske solidarnosti, neuplata doprinosa mogla bi biti osnovom dodatnog smanjenja prava, namjera nam je uputiti na nužnost sustavnijeg utvrđivanja kategorije plaće i rješavanja pitanja naplate doprinosa.

Ključne riječi: mirovinsko osiguranje, plaća, najniža plaća, doprinos, stečaj, naplata doprinosa

Uvodno

Ulazak u 2002. godinu obilježen je početkom primjene drugog stupa mirovinskog osiguranja. U tom kontekstu bilo je riječi o očekivanim učincima gospodarske i fiskalne naravi – povećanju štednje i investicija, razvoju tržišta kapitala, boljoj alokacija kapitala, gospodarskom rastu, održivosti mirovinskog sustava, dugoročnom smanjivanju javne potrošnje i dr. To je i vrijeme agresivnog marketinga mirovinskih fondova radi uključivanja što većeg broja članova. Na razini osiguranika ankete bilježe relativan optimizam glede sigurnije starosti.

Pitanje prinosa mirovinskih fondova od iznimne je važnosti ne samo za fondove, nego i za njihove članove jer im daje dovoljnu sigurnost uložениh sredstava. Međutim, činjenica da će i visina uplaćenog doprinosa tijekom radnog vijeka, koja se prikuplja na osobnim računima u mirovinskim fondovima, određivati visinu miro-

---

* Primljeno (*Received*): 11. 2. 2002.
Prihvaćeno (*Accepted*): 15. 3. 2002.

vine nameće potrebu analize sustava plaća, njihove visine i isplata, ali i preispitivanja propisa koji se odnose na naplatu doprinosa.

1. Plaća – osnovica osiguranja

1.1. Najniža plaća

Jamstvo minimalnih nadnica, najčešće u smislu zadovoljavanja minimuma potrebnog za dostojan život radnika i njihovih obitelji, uvršteno je u akte međunarodnog karaktera kao što su Opća deklaracija o pravima čovjeka, Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Europska socijalna povelja, Europska povelja o osnovnim socijalnim pravima radnika, Konvencije MOR-a br. 26 i 99.

U zemljama Europske unije prosječna najniža plaća iznosi 1.000 eura. U Republici Hrvatskoj najniža plaća, koja je ujedno i najniža mjesečna osnovica za plaćanje doprinosa, od 2000. godine iznosi 1.700,00 kuna (230,18 eura). Ne samo da je riječ o iznosu koji je daleko ispod prosjeka Europske unije, nego je i nedostatan za životne potrebe, što potvrđuje i podatak da je za potrebe četveročlane obitelji kojima se mogu zadovoljiti samo minimalni životni troškovi u studenome 2001. bilo potrebno izdvojiti 5.1211,13 kn.

Prema navedenim podacima o isplaćenju prosječnoj plaći na razini pravne osobe, 3,5% radnika ima prosječnu plaću do 1.500 kuna, 37,7% plaću od 1.500 do 3.000 kuna. Plaću veću od 5.000 kuna ima 4,7 pravnih osoba s 8,3 % zaposlenih, a onu iznad 10.000 kuna 178 pravnih osoba i 0,4 % zaposlenih.

Međutim, ti podaci ne daju pravu sliku o plaćama radnika i broju radnika koji primaju navedene iznose jer se podaci odnose na prosječne plaće društava. Tako je prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na najnižu osnovicu osigurano “nešto više od 380 000 zaposlenih”, slijedom čega se nameće pitanje iznosa koji će im se kapitalizirati u sustavu individualne štednje.

1.2. Neisplata plaća

Neisplata plaća i nadalje je jedan od velikih problema. Prema nekim procjenama, oko 100.000 radnika radi, a ne prima plaću. To je razvidno i iz podataka o broju pravnih osoba i nepodmirenim obvezama evidentiranim u ZAP-u. Dana 31. listopada bilo je 32.819 insolventnih pravnih osoba s 98.264 zaposlenih.

Prema navedenim podacima, u listopadu 2001. godine insolventne su zbog nepodmirenih doprinosa bile 18.052 pravne osobe, s iznosom od 1.009.484.000 kuna, što je neznatno smanjenje u odnosu prema prethodnom mjesecu, odnosno istom razdoblju 2001. godine. To se može tumačiti pokrenutim stečajnim postupcima u 2001. godini. Međutim, kada je riječ o podatku glede dugujućih doprinosa, tada su obveze pravnih osoba mnogo veće nego što je iskazano ovim podacima. Naime, u slučaju neisplate plaća iskazuju se samo doprinosi na iznos najniže plaće (1.700 kn), ali ne i obveza na puni iznos plaća zaposlenih. Budući da je u listopadu 2001. godine prosječna bruto plaća iznosila 5.051 kuna (Priopćenje DZS-a), može se zaključiti kako su ukupne obveze glede neuplaćenih doprinosa veće za oko tri puta u odnosu prema iskazanima.

Tablica 1. Pravne osobe prema visini iznosa prosječno isplaćene neto plaće po zaposlenome

Prosječno isplaćena plaća po radniku (u kunama)	Bruto plaća	
	Broj pravnih osoba	Broj radnika
do 1.000	314	1.080
1.001 - 1.100	149	743
1.101 - 1.200	214	1.642
1.201 - 1.300	274	2.026
1.301 - 1.400	4.211	14.346
1.401 - 1.500	1.399	11.335
1.501 - 1.700	3.615	33.958
1.701 - 1.900	4.422	38.800
1.901 - 2.000	2.895	26.980
2.001 - 2.200	5.919	48.883
2.201 - 2.400	3.548	48.318
2.401 - 2.600	2.945	43.462
2.601 - 2.800	2.784	49.364
2.801 - 3.000	2.236	46.327
3.001 - 3.500	4.589	157.105
3.501 - 4.000	3.155	131.519
4.001 - 4.500	1.887	104.046
5.001 - 5.000	1.074	58.174
5.001 - 5.500	628	28.880
5.500 - 6.000	430	17.770
6.001 - 6.500	301	10.381
6.501 - 7.000	216	5.591
7.001 - 8.000	277	4.533
8.001 - 9.000	136	2.729
9.001 - 10.000	70	1.327
više od 10.000	178	2.661
ukupno	47.866	891.980

Izvor: ZAP, 2001.

Posebno je zabrinjavajući podatak da je insolventnih pravnih osoba kod 25.839 ima 78,7% njih, sa 61.296 zaposlenih i računom u blokadi dulje od 360 dana, u kojem vremenu ne podmiruju ni obvezne doprinose.

Tablica 2. Broj insolventnih pravnih osoba, iznos nepodmirenih naloga s doprinosima (u tisućama kuna) i broj zaposlenih

Stanje krajem mjeseca	Broj insolventnih pravnih osoba		Iznos nepodmirenih naloga za plaćanje (u tis. kn)		Broj zaposlenih kod insolventnih pravnih osoba
	Ukupno	Zbog neplaćanja doprinosa	Ukupno	Zbog neplaćanja doprinosa	
2000.					
X.	32.403	18.132	20.041.400	1.045.636	135.452
XI.	32.768	18.296	19.966.218	1.037.455	135.367
XII.	32.717	18.369	20.249.266	1.046.876.	128.346
2001.					
I.	33.061	18.417	19.727.648	1.038.169	130.926
II.	33.551	18.756	19.328.840	1.043.227	130.445
III.	33.316	18.447	19.248.774	1.020.564	106.411
IV.	33.077	18.451	19.246.881	1.006.784	100.532
V.	32.957	18.192	19.207.307	1.009.792	104.028
VI.	33.076	18.365	19.043.921	1.011.027	101.738
VII.	32.855	18.069	18.692.354	988.015	100.132
VIII.	32.895	18.250	18.567.127	1.012.977	104.716
IX.	32.919	18.249	18.701.623	1.021.025	100.542
X.	32.819	18.052	18.119.833	1.009.484	98.264

Izvor: ZAP, 2001.

2. Naplata doprinosa prema propisima o mirovinskom osiguranju

2.1. Za generacijsku solidarnost

Naplata doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (po stopi 19,50% za osiguranike koji ostaju samo u prvom stupu, odnosno 14,50% za osiguranike koji su i u drugom stupu kapitaliziranoga mirovinskog osiguranja) uređena je na sljedeći način.

Zakonom o mirovinskom osiguranju (NN 102/98, 127/00 i 59/01) obveznik plaćanja doprinosa za osiguranike radnike jest poslodavac. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje ovlašten je obvezniku koji u roku dospijeća ne uplati doprinos rješanjem narediti da dospjele iznose s kamatama uplati u roku osam dana. Na temelju toga zahtjeva, prema članku 150. st. 1, organizacija ovlaštena za obavljanje platnog prometa (banka koja obavlja poslove platnog prometa (Zakon o platnom prometu u zemlji, NN 117/01.)) obvezna je naplatiti iznos neuplaćenih doprinosa s ka-

matama prijenosom s računa obveznika na račun Zavoda. Ako je naplatu nemoguće ostvariti na tako propisani način, Zavod podnosi zahtjev da naplatu doprinosa izvrši porezna uprava prema propisima za prisilnu naplatu poreza građana, odnosno prema pravilima ovršnog postupka.

Prema članku 15. Zakona o plaćanju doprinosa za mirovinsko osiguranje za 2002. godinu (NN 114/01), obveznik plaćanja doprinosa koji nije isplatio plaću, doprinos obračunava i plaća na najnižu osnovicu prema članku 143. Zakona o mirovinskom osiguranju, a to znači na najnižu plaću.

Iz navedenoga proizlazi kako se na opisani način prisilno naplaćuju doprinosi na iznos najniže plaće. Međutim, postavlja se pitanje na koji se način mogu naplatiti doprinosi na puni iznos plaće koju poslodavac duguje radniku na temelju sklopljenoga ugovora o radu ili kolektivnog ugovora koji ga obvezuje.

Prema odredbi članka 83.a st. 2. Zakona o radu (NN 38/95, 17/01 i 82/01), poslodavac koji na dan dospelosti ne isplati plaću ili naknadu plaće ili ih ne isplati u cijelosti, dužan je do kraja mjeseca u kojemu je dospjela isplata plaće ili naknade plaće radniku uručiti obračun iznosa koje je bio dužan isplatiti. Takav je obračun vjerodostojna isprava, što znači da radnik u ovršnom postupku, prema odredbama Ovršnog zakona (NN 57/96 i 29/99) pred sudom može prisilno ostvariti svoju tražbinu. Ako poslodavac protiv rješenja o ovrsi podnese prigovor, tada se postupak nastavlja kao u povodu prigovora protiv platnog naloga (na izdavanje platnog naloga odnose se odredbe čl. 446. do 456. Zakona o parničnom postupku (NN 53/91, 91/92 i 112/99)). Ne izda li poslodavac potvrdu o iznosu plaće, odnosno naknade plaće koju duguje, radnik će pokrenuti parnicu pred redovnim sudom, u kojoj će morati dokazivati svoje potraživanje i njegovu visinu.

Neovisno u kojem se postupku namiruje neisplaćena plaća ili dio plaće što ga poslodavac duguje radniku, za naplatu doprinosa na te iznose važno je pitanje koji dio plaće radnik ima pravo ostvarivati sudskim putem.

Iako od 1996. godine, dakle od donošenja Zakona o radu i Zakona o porezu na dohodak više ne postoji kategorija neto plaće, dio zakonodavstva, a sudska praksa pogotovu, dijele plaću na neto iznos koji se radniku isplaćuje umanjen za iznose doprinosa, poreza i prireza, od bruto iznosa koji radnik ugovora s poslodavcem. Stoga radnik ne može utužiti pripadajući iznos doprinosa nego samo iznos koji je, umanjen za navedene obveze, trebao primiti za određeno razdoblje.

Donosimo citat iz jedne presude: "U pogledu tužbenog zahtjeva za priznanje i upis radnog staža u spornom razdoblju i plaćanja doprinosa tijelima mirovinskog i zdravstvenog osiguranja tužba je nedopuštena i zbog toga je u tom dijelu istu valjalo odbaciti. Naime, za priznanje i upis radnog staža u radnu knjižicu nadležna su ova upravna tijela, a ne ovaj sud, a isto tako doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje nije ovlašten tražiti tužitelj nego upravo Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje."

Ne znamo je li Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje ikada za razliku plaće od iznosa najniže do pripadajuće pokrenuo postupak naplate doprinosa.

2.2. Za individualnu kapitaliziranu štednju

Zakonski okvir mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje jest Zakon o obveznim dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 49/99 i 63/00) i Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN 106/99 i 63/00). Uz navedene propise za naplatu doprinosa važan je već spomenuti Zakon o plaćanju doprinosa za mirovinsko osiguranje za 2002. godinu, te Zakon o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak (NN 114/01). Iz tih propisa proizlazi da u slučaju neisplate plaća obveznik plaćanja doprinosa obračunava i plaća doprinos na najnižu osnovicu. Radnik – osiguranik upućuje se u parnicu ako smatra da je poslodavac podnoseći Obrazac RS, povrijedio pravo iz radnog odnosa, u rokovima i postupku ostvarivanja prava i obveza iz radnog odnosa prema odredbama Zakona o radu. Međutim, on će i u tom slučaju moći utužiti samo neto iznos.

2.3. Zastara

Prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, potraživanja doprinosa za sustav solidarnosti zastaraju za pet godina računajući od kraja godine u kojoj je dospjela obveza plaćanja, odnosno u apsolutnom roku od deset godina. Taj se zakon ne odnosi na sustav individualne kapitalizirane štednje, za naplatu kojih doprinosa do danas nisu određeni zastarni rokovi.

Upravo ti rokovi također upućuju na razdvajanje bruto plaće koja je pravo zaposlenoga. Naime, prema Zakonu o radu, potraživanje iz radnog odnosa, a to znači i plaće zastarijeva u roku tri godine. Taj se rok računa od dospelosti mjesečne plaće. Propisi iz mirovinskoga osiguranja dio plaće kao prava radnika iz radnog odnosa (doprinos) tretiraju odvojeno od same plaće, kako s obzirom na zastare rokove, tako i s obzirom na vrijeme dospelosti (od kraja godine). Kada je pak riječ o naplati doprinosa za iznos umanjene plaće, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje nema ni podatak o tom iznosu ni o pripadajućem doprinosu, te ih ne utužuje. U tom slučaju, kao što smo naveli, radnik nema pravo utuženja, a kada bi mu to pravo sud i priznao, mogao bi potraživati pripadajući doprinos u zastarnom roku od tri godine, a ne od pet godina, koji je rok priznat samo Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

3. Naplata doprinosa *de lege ferenda*

U pripremi su prijedlozi Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja, te o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju. Sažeto, kada je riječ o doprinosima, izmjena se odnosi na obveznika plaćanja doprinosa. Obveznik uplate za radnika i nadalje je poslodavac. Međutim, u slučaju neuplate doprinosa predlaže se bitna promjena prema kojoj bi se u staž osiguranja uračunavala samo razdoblja za koja je plaćen doprinos i na temelju toga bi se određivala mirovina.

Ta se izmjena obrazlaže potrebom da se “svi zaposleni stave u aktivan odnos u pogledu brige za svoju plaću i doprinose koje su za njih obvezni plaćati njihovi po-

sloдавci”. Suprotno tome, obveza obračuna i uplate doprinosa i dalje poslodavce, aktivna legitimacija na utuženje pripadajućih doprinosa ne daje se radniku, a zastarni rokovi za naplatu doprinosa utvrđuju se kao i do sada, u trajanju duljem od određenog zastarnog roka za utuživanje plaće.

Navedeno upućuje na promjenu pristupa kada je riječ o ostvarivanju odnosno uskrati prava zbog neuplaćenih doprinosa, ali ne i kada je riječ o utjecaju samoga radnika na uplatu odnosno utuženje neuplaćenih doprinosa.

Valja podsjetiti kako je istovjetan pristup bio sadržan u odredbama članka 59. st. 2. i 3. Zakona o zdravstvenom osiguranju (NN 75/93, 1/97, 109/97, 13/98 i 88/98), kojim je bilo utvrđeno da se obvezniku plaćanja doprinosa koji nije uplatio doprinose sužava korištenje zdravstvene zaštite na teret sredstava Zavoda. Ustavni sud je u postupku ocjene ustavnosti Odlukom br. U-1-222/1995 od 9. studenoga 1996. godine ukinuo tu odredbu uz ovakvo obrazloženje: “Iz navedenog slijedi da korisnik zdravstvene zaštite nije dužan osobno uplaćivati doprinose i time utjecati na ostvarenje pune zdravstvene zaštite. Slijedi da se osporenom zakonskom odredbom korisniku sužava zdravstvena zaštita i to stoga što poslodavac, kao obveznik plaćanja doprinosa, ne ispunjava svoju, zakonom propisanu obvezu... Budući osigurane osobe nemaju ovlasti utjecati na obveznika uplate doprinosa, a snose štetu ako obveznik ne uplaćuje dužne doprinose, to sužavanje zdravstvene zaštite osporenim člankom nije u skladu s odredbom 58. Ustava Republike Hrvatske.”

Očividno, ni u slučaju neuplaćivanja doprinosa za mirovinsko osiguranje radnik nema aktivnu legitimaciju niti mogućnost utjecaja na uplate tih doprinosa, te ne može snositi štetne posljedice zbog propusta poslodavca.

4. Naplata doprinosa u stečajnom postupku

Od ukupnog broja osoba koje su ostale bez zaposlenja u siječnju 2002. godine zbog stečajeva bilo je 1.294 osoba, zbog likvidacije 126, a zbog prestanka djelatnosti 741, ili ukupno 2.161 osoba, od 33.598 novonezaposlenih u tom razdoblju (HZZ, 2002).

Međutim, broj radnika zaposlenih kod poslodavaca kod kojega je pokrenut stečajni postupak znatno je veći, jer u društvima u kojima se nastavlja proizvodnja dio radnika nastavlja raditi na temelju ugovora na određeno vrijeme i ne prijavljuje se Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, što znači da je mnogo veći broj osoba koje zbog stečaja potražuju neisplaćene plaće, odnosno onih za koje poslodavci nisu uplaćivali doprinose.

S obzirom na podatak da je u listopadu 2001. godine bilo insolventno 18.052 pravnih osoba, s 98.264 zaposlenih, moguće je i u vremenu primjene Zakona o mirovinskom osiguranju, odnosno Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovine na temelju individualne kapitalizirane štednje, očekivati da će u stečajnom postupku znatan broj radnika kao vjerovnika ostvarivati svoja potraživanja iz radnog odnosa.

Stoga se postavlja pitanje u kojem opsegu Stečajni zakon (NN 38/95, 17/01 i 82/01) omogućuje naplatu doprinosa u drugom stupu individualne kapitalizirane štednje.

4.1. Naplata doprinosa na plaće koje se namiruju kao trošak

Prema odredbi članka 86. Stečajnog zakona, a u svezi s člankom 86. Zakona o radu kao trošak stečajnog postupka namiruju se plaće, odnosno naknade plaće posljednja tri mjeseca prije otvaranja stečaja ili prestanka ugovora o radu, te naknade plaće za godišnji odmor na koji je radnik ostvario pravo u kalendarskoj godini u kojoj je otvoren stečaj, te u prethodnoj godini, i to do iznosa koji odgovara iznosu dvije trećine prosječne plaće isplaćene u Republici Hrvatskoj.

Iznos iznad dvije trećine prosjeka Republike Hrvatske, odnosno potraživanja ostalih neisplaćenih plaća namiruje se kao tražbina prvoga višeg isplatnog reda (čl. 71. Stečajnog zakona).

Temeljni problem pri namirenju plaća sadržan je u činjenici što se plaća ne smatra jedinstvenom kategorijom, dakle bruto plaćom, koja osim neto primitka sadrži i pripadajući porez, odnosno prirez, te obvezne doprinose, kako proizlazi iz Zakona o porezu na dohodak, ugovora o radu, pravilnika o radu, odnosno kolektivnih ugovora.

U stečajnom postupku prijavljuje se potraživanje u neto iznosu, a kada je riječ o potraživanju koje se namiruje na teret troška (posljednje tri plaće i naknada plaće za godišnji odmor), tada će se prioritetno namiriti samo neto iznos plaće, ali ne i pripadajući doprinosi. Doprinosi na te iznose, kao i na ostale neisplaćene plaće i naknade ulaze u prvi viši isplatni red.

Ako je stečajna masa nedostatna, to može značiti da će radnik dobiti posljednje tri plaće, odnosno naknade plaće, ali za te iznose neće biti uplaćeni doprinosi, kako za generacijsku solidarnost, tako ni za individualnu kapitaliziranu štednju. Ako se usvoji novi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju, za vrijeme neuplaćenih doprinosa radnik neće ostvariti ni mirovinsko osiguranje.

4.2. Naplata doprinosa za plaće koje ulaze u prvi isplatni red

U prvom višem isplatnom redu razmjerno će se namiriti tražbine radnika, dakle neto plaće, tražbine Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Dakle, kada je riječ o mirovinskim doprinosima, kao vjerovnik se pojavljuje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje. Međutim, doprinos za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje nije tražbina Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. To znači kako će se u tom redu osim neto plaća moći naplaćivati samo doprinos za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (za prvi i drugi stup mirovinskog osiguranja).

Doprinos za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje ne pripada u prvi viši isplatni red, nego bi se mogao namirivati u drugome, općem isplatnom redu, s tražbinama ostalih vjerovnika.

U svezi s tim nužno se nameće pitanje čiji je doprinos za individualnu kapitaliziranu štednju ako je doprinos za obvezno mirovinsko osiguranje tražbina Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Prema članku 86. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, Središnji fond kontrolira plaćanje doprinosa. U Zakonu o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak među ovlastima REGOS-a nije navedena naplata doprinosa.

Ako REGOS nema ovlasti za podnošenje prijave potraživanja za neuplaćeni iznos doprinosa za individualnu kapitaliziranu štednju, a taj iznos u stečajnom postupku ne može prijaviti ni sam radnik, može se konstatirati kako se navedeni doprinos ne može uopće potraživati u stečajnom postupku, što može dodatno znatno umanjiti mirovinu radnika po toj osnovi.

4.3. Moguća rješenja

Očividno je za provedbu reforme mirovinskoga osiguranja nužna i izmjena Stečajnog zakona. Najlogičnije rješenje bilo bi da se, polazeći od bruto plaće kao zarade i prava radnika, tim zakonom radniku – vjerovniku prizna pravo potraživanja neisplaćenih plaća u ugovorenom bruto iznosu. Time bi se u razmjernom iznosu, ovisno o raspoloživim sredstvima i stečajnoj masi, osim neto plaće uplaćivali i pripadajući doprinosi, uključivši i doprinos za individualnu kapitaliziranu štednju, kako u dijelu troškova, tako i u prvom isplatnom redu.

Druga je mogućnost da se među pravima namirenja na teret troškova stečaja osim plaća izrijeком navedu i doprinosi, kao i u prvom isplatnom redu, ali s naznakom tko je vjerovnik za doprinos koji se uplaćuje za individualnu kapitaliziranu štednju.

5. Zaključak

Nedostatak sustavnih rješenja na području radnopravnih odnosa nije više problem samih radnika, nego i fondova u kojima se alimentiraju doprinosi. Umjesto traženja rješenja učinkovite naplate doprinosa te određivanja ovlaštenika za pokretanje postupka naplate i u tom dijelu jasnih i nedvosmislenih odredbi, nude se parcijalna rješenja. Odredbe prema kojima bi radnik trebao biti odgovoran za uplatu doprinosa, ali koja mu ne daju istodobno odgovarajuće instrumente kontrole, a nikakve za utuživanje, zasigurno ne vode tom cilju.

LITERATURA

Benchmarking working Europe, European Trade Union Confederation, Bruxelles, 5/2001.

HZMO, klasa 140-13/01-02/7489 od 18.12.2001.

HZZ, 2002. *Mjesečni statistički bilten*, 10(1).

Ovršni zakon, NN 57/96 i 29/99. Zagreb: Narodne novine

Savez samostalnih sindikata Hrvatske, Sindikalna akcija br. 257/258, 2001.

Stečajni zakon, NN 38/95, 17/01 i 82/01. Zagreb: Narodne novine

Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, NN 106/99 i 63/00. Zagreb: Narodne novine

Zakon o mirovinskom osiguranju, NN 102/98, 127/00 i 59/01. Zagreb: Narodne novine

Zakon o obveznim mirovinskom fondovima, NN 49/99 i 63/00. Zagreb: Narodne novine

Zakon o plaćanju doprinosa za mirovinsko osiguranje, NN 114/01. Zagreb: Narodne novine

Zakon o radu, NN 38/95, 17/01 i 82/01. Zagreb: Narodne novine

Zakon o parničnom postupku, NN 53/91, 91/92 i 112/99. Zagreb: Narodne novine

Zakon o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak, NN 114/01. Zagreb: Narodne novine

ZAP, 2001. Informacije 10

Duška Marinković-Drača: The Payment of Employee Wages, and the Paying in of Contributions, the Foundation of Pensions Reform

Summary

The article considers the system of determining wages, the problems of the non-payment of wages, or the payment of reduced wages, and, accordingly, the collection of contributions. Particular consideration is given to the problem of the absence of active legal possibility of employees to sue employer because of his non payment of pension contributions relating to them and the impossibility of collecting contributions for individual capitalised savings in bankruptcy proceedings. In a situation in which the amount of the contributions paid in largely determines the rights of the insured in the second pillar of retirement insurance, and probably in the future also in the system of generational solidarity, the failure to pay in contributions could be the basis for an additionally reduced right, it is our intention to draw attention to the necessity of a more systematic definition of the category of wage and settling the matter of the collection of contributions.

Key words: retirement insurance, wages, lowest wage, contribution, bankruptcy, collection contribution